

СПЕЦИЈАЛИСТИЧКЕ СТУДИЈЕ

школска 2018/2019.

СУДСКА ПСИХИЈАТРИЈА

**ГОДИНЕ
СТУДИЈА**

1

СУДСКА ПСИХИЈАТРИЈА

НАСТАВНИЦИ:

1.	Владимир Јањић	vladadok@yahoo.com	Ванредни професор
2.	Зоран Ђирић	cira@prafak.ni.ac.rs	Редовни професор
3.	Драгана Игњатовић Ристић	draganaristic4@gmail.com	Редовни професор
4.	Мирјана Јовановић	drminjaj@yahoo.com	Редовни професор
5.	Сузана Матејић	matejics@gmail.com	Редовни професор
6.	Милош Тодоровић	mtodorovickg@gmail.com	Доцент

СТРУКТУРА ПРЕДМЕТА:

МОДУЛ	часова	предавања	наставник
1. Правне и медицинске основе судске медицине и судске психијатрије	10	10	Доц. др Милош Тодоровић Проф. др Сузана Матејић Проф. др Владимир Јањић
2. Принципи психијатријских вештачења	15	15	Проф. др Владимир Јањић
3. Форензичка психопатологија	15	15	Проф. др Владимир Јањић
4. Тимски рад у психијатријским вештачењима и судско медицинским вештачењима (улога психолога, социјалног радника и других сарадника)	10	10	Проф. др Драгана Игњатовић Ристић Проф. др Сузана Матејић
5. Психијатријска вештачења у кривичном поступку	30	30	Проф. др Владимир Јањић
6. Психијатријска вештачења у грађанском поступку	25	25	Проф. др Зоран Ћирић Проф. др Драгана Игњатовић Ристић
7. Форензичка психијатрија развојног доба	10	10	Проф. др Драгана Игњатовић Ристић
8. Медицинска етика у форензичкој психијатрији	5	5	Проф. др Драгана Игњатовић Ристић
9. Психијатријска вештачења у вези са учинком психоактивних супстанци	5	5	Проф. др Мирјана Јовановић Доц. др Милош Тодоровић
9. Психијатријска хоспитализација (добровољна и не добровољна),	10	10	Проф. др Владимир Јањић
10. Мере безбедности медицинског карактера	15	15	Проф. др Владимир Јањић
ПРАКТИЧНА НАСТАВА			
Практична настава током уже специјализације из судске психијатрије изводи се у Клиници за психијатрију Клиничког центра у Крагујевцу, Факултету медицинских наука у Крагујевцу и судовима и тужилаштвима на територији Републике Србије			МЕНТОРИ ЗА ПРАКТИЧНИ РАД И БРОЈ ЕКСПЕРТИЗА СА МЕНТОРОМ
Сваки студент током уже специјализације треба да уради најмање 20 психијатријских експертиза под руководством ментора. Од овога броја, 12 експертиза треба да буде из области кривичног права, а 08 из подручја грађанског права.			Проф. др Владимир Јањић Проф. др Драгана Игњатовић Ристић и Проф. др Зоран Ћирић

ЛИТЕРАТУРА:

НАЗИВ УЦБЕНИКА	АУТОРИ	ИЗДАВАЧ
1. Principles and practice of forensic psychiatry	Richard Rosner	Copublished in the USA by Oxford University Press, Inc, New York
2. Психијатријска вештачења у судском поступку	Ратко Ковачевић	Књига у штампи
3. Форензичка психијатрија	Борислав Капамација	Дневник Нови Сад 1989 г
4. Основи судске психијатрије и психологије	Зоран Ћирић Бојана Димитријевић	СКЦ Ниш 2009. Г
5. Правна Медицина	Ратко Ковачевић	Правни факултет Бања Лука 2008. г
6. Убитство	Борислав Капамација	Матица Српска Нови Сад 1981. г

Трајање уже специјализације: 12 месеци

Циљ: Циљ уже специјализације је образовање психијатара и неуропсихијатара за компетентно обављање свих врста психијатријских вештачења и за лечење психички абнормалних делинквената.

Потреба: савремени развој кривично паравне и грађанско правне науке поставио је озбиљне задатке пред психијатријског вештака, а то је разјашњавање свих структурних садржаја његове личности као и актуелних психолошких и психопатолошких садржаја у одређеном правно референтном тренутку.

Садржај: програм субспецијалистичких студија траје 12 месеци. Обухвата теоријска и практична знања из разних области: кривичног и грађанског права, психопатологије, менталних поремећаја, и из домена лечења психички абнормалних делинквената које се проводи у одговарајућим установама.

Облици наставе: у оквиру програма уже специјализације, настава ће бити реализована кроз програмска предавања, практичну наставу, као обавезну, у референтним установама, кроз семинарске радове и завршни испит. Све предвиђене облике наставе кандидат ће похађати под руководством и контролом ментора. У случају пријаве малог броја студената настава ће се одржавати кроз индивидуални менторски рад.

Улоге и обавезе кандидата:

- Узимање упута за кружење у Служби за субспецијалистичке студије
- Присуство теоријској настави на програму субспецијалистичких студија у области судске психијатрије
- Практична настава / практични рад према предвиђеном програму
- Израда семинарских радова, полагање колоквијума
- Полагање завршног субспецијалистичког испита
- Израда и одбрана завршног субспецијалистичког рада

Улоге и обавезе ментора:

- Умеравање кандидата током теоријске и практичне наставе, организација консултативне наставе
- Процена стечених теоријских и практичних знања, провера стручних вештина кроз колоквијуме, тестове, оцењивање семинарских радова
- Стручна помоћ око одабира теме и израде завршног субспецијалистичког рада

Теоретска настава:

Теоретска настава на субспецијалистичким студијама из области судске психијатрије обухвата следеће тематске јединице:

- Правне и медицинске основе судске медицине и судске психијатрије
- Форензичка психопатологија
- Принципи психијатријских вештачења
- Тимски рад у психијатријским вештачењима (улога психолога, социјалног радника и других сарадника)
- Психијатријска вештачења у кривичном поступку
- Психијатријска вештачења у грађанском поступку
- Форензичка психијатрија развојног доба
- Медицинска етика у форензичкој психијатрији
- Психијатријска вештачења у вези са учинком психоактивних супстанци
- Психијатријска хоспитализација (добровољна и не добровољна)
- Мере безбедности медицинског карактера

Практична настава – 12 месеци

Практична настава биће организована током 12 месеци:

Руководилац практичне наставе: проф. др Владимир Јањић
Ментори за практичну наставу Проф. др Владимир Јањић, Проф. др Драгана Игњатовић
Ристић и Проф. др Зоран Ђирић

Практична настава током уже специјализације из судске психијатрије изводи се у Клиници за психијатрију Клиничког центра у Крагујевцу, Факултету медицинских наука у Крагујевцу и судовима и тужилаштвима на територији Републике Србије. Састоји се у раду студената под стручним руководством ментора на обављању свих врста психијатријских вештачења и лечења пацијената на мерама безбедности, као и одбране налаза и мишљења пред судом.

Сваки студент током уже специјализације треба да уради најмање 20 психијатријских експертиза под руководством ментора. Од овога броја, 12 експертиза треба да буде из области кривичног права, а 8 из подручја грађанског права. Овај рад се обавља на Клиници за психијатрију Клиничког центра у Крагујевцу, Факултету медицинских наука у Крагујевцу и судовима и тужилаштвима на територији Републике Србије..

Студент је дужан да одлази на судове и учествује на главним претресима и судским расправама за испитанике које је вештачио. Поред тога, студент треба да, у договору са ментором, одлази на судове (главне претресе и расправе) и за предмете које није вештачио, а који доприносе његовом стручном усавршавању.

Поред психијатријских вештачења обавезни део наставе за студенте представља :
Праћење пацијената током спровођења мере обавезног психијатријског лечења, односно спровођења мере безбедности обавезног лечења алкохоличара и/или спровођења мере безбедности обавезног лечења зависника од дрога у трајању од 30 дана

Проходност: ужа специјализација из области судске психијатрије је конципирана да пружа приступ психијатријској форензичкој патологији и односу те патологије према одређеним правним радњама, те у том смислу подразумева како рад појединца тако, веома често, и тимски рад.

Исход: похађањем програма уже специјализације из области судске психијатрије кандидати се оспособљавају за самосталну:

- Израду судскопсихијатријских експертиза у области кривичног права
- Израду судскопсихијатријских експертиза у области грађанског права
- Рад на мери обавезног психијатријског лечења

Стечено звање: специјалиста уже специјализације из судске психијатрије

НАЧИН ПОЛАГАЊА СУБСПЕЦИЈАЛИСТИЧКОГ ИСПИТА:

I. Услов за полагање завршног дела субспецијалистичког испита из области судске психијатрије су претходно положена 2 колоквијума. Усмени део колоквијума се састоји из 3 питања Колоквијуми се полажу код једног од испитивача и то:

1. Колоквијум I - Проф. др Владимир Јањић или Проф. др Драгана Игњатовић Ристић.

Обухвата следеће области:

- Вештачење у кривично-правним предметима
- Мере безбедности медицинског карактера

2. Колоквијум II - Проф. др Владимир Јањић или Проф. др Драгана Игњатовић Ристић.

Обухвата следеће области:

- Вештачења у грађанско-правним предметима
- Етика у форензичкој психијатрији

Субспецијалистички испит полаже кандидат који одслуша теоријску наставу у првом семестру и савлада практичне вештине у другом семестру. Кандидат стиче право да полаже субспецијалистички испит уколико је претходно положио све колоквијуме предвиђене програмом.

II. Субспецијалистички испит се састоји из два дела: практичног (одбрана експертизе) и усменог дела испита

- **Практични део испита:** Председник комисије додељује кандидату једну судскопсихијатријску експертизу (вештачење) коју је потребно да кандидат обради и презентује пред комисијом.
- Услов за полагање усменог дела испита је претходно положен практични део испита
- Усмени део испита реализује трочлана комисија која испитује кандидата.

III. Пријава и одбрана завршног, субспецијалистичког рада из области Судске психијатрије:

- Тема завршног рада уже специјализације из области судске психијатрије се бира у договору са ментором и пријављује у служби за специјалистичку наставу на Факултету медицинских наука, Универзитета у Крагујевцу, уз сагласност шефа катедре.
- Кандидат стиче право да Већу за специјалистичку наставу преда на оцену завршни рад уже специјализације из области судске психијатрије, уз сагласност ментора, а

после положеног усменог испита и овереног последњег семестра наставе, у року од **једне године** од овере последњег семестра.

- Кандидат предаје Служби за специјалистичку наставу:
 - индекс;
 - образац молбе за одређивање Комисије за оцену рада (који потписују ментор и Шеф Катедре);
 - завршен **неукоричени** рад у 4 (уколико има именованог само ментора) односно 6 примерака (уколико има именованог ментора и коментора). Сваки одштампани примерак рада мора бити потписан од стране ментора (и коментора ако је именован). Назив рада мора да гласи онако како је Одлуком Већа одобрено.
- Упутства за попуњавање упитника за пријаву теме завршног рада уже специјализације:
 - Назив рада не сме да садржи скраћенице већ се наводе пуни називи.
 - Назив рада мора да буде прецизан и концизан и да одражава оно што ће се у раду обрађивати.
 - Образложење предлога теме дати најконцизније и нагласити значај израде рада.
 - Циљ рада дати сажето у једној или пар реченица.
 - Податке из литературе навести кроз текст у коме треба изнети најважније податке о досадашњим истраживањима.
 - Најконцизније навести значај предложене теме.
 - У методологији навести која врста студије се ради уз обавезно навођење колика је величина узорка (број испитаника у испитиваној и контролној групи). Навести методе испитивања, а ако се ради о студији праћења, дужину праћења.
 - Навести које ће методе дескриптивне и нарочито аналитичке статистике бити коришћене.
 - Ментор рада може бити наставник факултета медицинских наука, универзитета у Крагујевцу са најмање 3 коауторска рада објављена у часописима са СЦИ листе (категорије М21, М22, М23), или са најмање 3 рада у којима је први аутор, а који су објављени у часопису категорије М24, признатог од стране Министарства за образовање и науку за одређену годину (видети КоБСОН). Ментор прилаже списак тражених референци на посебном папиру (шефу катедре и Већу специјалистичких студија).
 - Оригинална истраживања морају имати сагласност Етичког комитета за хумане студије матичне установе у којој се истраживање спроводи.
 - Сви упитници се морају попунити у електронској форми и бити прихваћени од стране одговарајуће катедре што потврђује шеф катедре својим потписом (упитник се може наћи на званичној интернет страници Факултета медицинских наука).

- На седници Већа за специјалистичку наставу именује се најмање трочлана Комисија за оцену завршеног рада коју чине наставници ангажовани на студијском програму, укључујући и ментора. Члановима Комисије, ментору (и коментору ако је именован) Служба за специјалистичку наставу доставља:

- примерак неукориченог рада
- Одлуку којом је именована трочлана Комисија;

Извештај Комисије потписују сви именовани чланови Комисије.

- Позитиван извештај кандидат предаје Служби за специјалистичку наставу у три примерка **заједно са свим укориченим радовима** (4 или 6 примерака). Веће за специјалистичку наставу усваја позитиван извештај, одобрава јавну одбрану и именује Комисију за одбрану (углавном у истом саставу).

IV. Начин заказивања јавне одбране завршног рада уже специјализације из области судске психијатрије:

- После седнице Већа за специјалистичку наставу на којој је усвојен позитиван извештај Комисије за оцену рада, кандидат заказује јавну одбрану у договору са члановима именоване Комисије.
- Рад уже специјализације јавно се брани на Факултету медицинских наука, Универзитета у Крагујевцу уз обавезно присуство публике.
- На јавној одбрани морају бити присутни сви чланови Комисије. После излагања кандидата, чланови Комисије кандидату постављају питања. После одбране рада комисија сачињава записник, који потписују сви чланови Комисије)

Заказивање јавне одбране:

1. У договору са члановима Комисије, кандидат у Служби за последипломску наставу резервише салу најмање 7 дана пре договореног термина;
2. Кандидат доноси кратку биографију;
3. Уплата за одбрану рада мора бити извршена до дана када се одржава јавна одбрана
4. Са референтом задуженом за салу и опрему у сали договара неопходне детаље како би презентација била адекватна

Упутство за техничку обраду завршног рада уже специјализације из области судске психијатрије:

1. Формат тезе је 21x 29,7 cm = А4
2. Повез тврди (рад се коричи после позитивне оцене рада и предаје Служби уз потписан извештај Комисије)
3. На првој страници исписује се исти текст као и на корицама (насловна страна)
4. На следећој страници факултативно се уписује посвета или захвалница

5. Рад мора имати: садржај према поглављима, увод, циљ, методе и материјал (испитаници – узорак), резултате, дискусију, закључак, списак цитиране литературе
6. СПИСАК СКРАЋЕНИЦА КОРИШЋЕНИХ У ТЕКСТУ – на крају тезе
7. Попис прилога (нпр: Упитници, посебне методе коришћене за израду тезе и сл.)
8. Сlike, графиконе и табеле нумерисати и уз њих написати шта представљају, а ако су узете из литературе уз њих тачно написати одакле су узете.

Комисија за полагање субспецијалистичког испита:

Резервни чланови комисије:

Распоред предавања на студијском програму субспецијалистичких студија из области кардиологије:

		Област	Тематска јединица	врста наставе	место предавања	наставник	датум/време одржавања	часова
СУДСКА ПСИХИЈАТРИЈА	I	Правне и медицинске основе судске медицине и судске психијатрије	1. Однос медицине и права	предавање	Факултет медицинских наука	Доц. др Милош Тодоровић		2
			2. Правна медицина	предавање	Факултет медицинских наука	Доц. др Милош Тодоровић		2
			3. Појам и одређивање медицинског вештачења	предавање	Факултет медицинских наука	Проф. др Владимир Јањић		2
			4. Закон о вештацима. Терминолошки приступ у медицинским вештачењима	предавање	Факултет медицинских наука	Проф. др Владимир Јањић		2
			5. Компетенције и карактеристике вештака медицинске струке	предавање	Факултет медицинских наука	Проф. др Сузана Матејић		2
	II	Форензичка психопатологија	1. Психичке функције и њихови поремећаји – форензички значај	предавање	Факултет медицинских наука	Проф. др Владимир Јањић		3
			2. Структура личности – форензички значај	предавање	Факултет медицинских наука	Проф. др Владимир Јањић		3
			3. Психијатријске класификације (ICD 10, DSM 4) и њихов форензички значај	предавање	Факултет медицинских наука	Проф. др Владимир Јањић		3
			4. Правна класификација менталних поремећаја	предавање	Факултет медицинских наука	Проф. др Владимир Јањић		3
			5. Компаративна анализа психијатријских и правне класификације менталних поремећаја	предавање	Факултет медицинских наука	Проф. др Владимир Јањић		3
	III	Принципи психијатријских вештачења	1. Форензичка психијатрија као научна дисциплина	предавање	Факултет медицинских наука	Проф. др Владимир Јањић		4
			2. Савремени форензичко психијатријски концепти	предавање	Факултет медицинских наука	Проф. др Владимир Јањић		4

				клинике			
		3. Дијагностика у психијатријским вештачењима (лабораторија, ЕЕГ,ЦТ,консултативни специјалистички прегледи)	предавање	Факултет медицинских наука	Проф. др Владимир Јањић		3
		4. Документација у форензичкој психијатрији	предавање	Факултет медицинских наука	Проф. др Владимир Јањић		2
		5. Форма и садржај психијатријске експертизе	предавање	Факултет медицинских наука	Проф. др Владимир Јањић		2
IV	Тимски рад у психијатријским вештачењима (улога психолога, социјалног радника и других сарадника)	1. Улога психолога, социјалног радника и других сарадника у кривичним предметима	предавање	Факултет медицинских наука	Проф. др Драгана Игњатовић Ристић		3
		2. Улога психолога, социјалног радника и других сарадника у парничним и ванпарничним предметима	предавање	Факултет медицинских наука	Проф. др Драгана Игњатовић Ристић		3
		3. Улога психијатра у судско медицинском тиму (одбору)	предавање	Факултет медицинских наука	Проф. др Сузана Матејић		4
V	Психијатријска вештачења у кривичном поступку	1. Психијатријско вештачење урачунљивости извршилаца кривичних дела појединих психијатријских ентитета (органични поремећаји, психотични поремећаји, неуротски поремећаји, епилепсије, менталне ретардације и др)	предавање	Факултет медицинских наука	Проф. др Владимир Јањић		18
		2. Психијатријско вештачење процене способности	предавање	Факултет медицинских наука	Проф. др Владимир Јањић		4
		3. Психијатријско вештачење жртве	предавање	Факултет медицинских наука	Проф. др Владимир Јањић		4
		4. Психијатријско вештачење	предавање	Факултет	Проф. др Владимир		4

		сведока		медицинских наука	Јањић		
VI	Психијатријска вештачења у грађанском поступку	1. Психијатријско вештачење : пословне способности, тестаменталне способности, способности за закључење уговора	предавање	Факултет медицинских наука	Проф.др Зоран Ћирић		10
		2. Психијатријско вештачење : нематеријалне штете	предавање	Факултет медицинских наука	Проф. др Драгана Игњатовић Ристић		8
		3. Психијатријско вештачење у поступку развода брака	предавање	Факултет медицинских наука	Проф. др Драгана Игњатовић Ристић		3
		4. Психијатријско вештачење парничне способности	предавање	Факултет медицинских наука	Проф. др Драгана Игњатовић Ристић		2
VII	Форензичка психијатрија развојног доба	1. Психологија и психопатологија развојног доба	предавање	Факултет медицинских наука	Проф. др Драгана Игњатовић Ристић		2
		2. Малолетничка деликвенција	предавање	Факултет медицинских наука	Проф. др Драгана Игњатовић Ристић		5
		3. Васпитне мере	предавање	Факултет медицинских наука	Проф. др Драгана Игњатовић Ристић		2
		4. Специфичности у третману малолетних деликвената	предавање	Факултет медицинских наука	Проф. др Драгана Игњатовић Ристић		1
VIII	Медицинска етика у форензичкој психијатрији	1. Основи медицинске етике	предавање	Факултет медицинских наука	Проф. др Драгана Игњатовић Ристић		1
		2. Медицинска етика у психијатрији	предавање	Факултет медицинских наука клинике	Проф. др Драгана Игњатовић Ристић		1
		3. Медицинска етика у	предавање	Факултет	Проф. др Драгана		2

		форензичкој психијатрији		медицинских наука	Игњатовић Ристић	
		4. Еичке дилеме психијатријског вештака	предавање	Факултет медицинских наука	Проф. др Драгана Игњатовић Ристић	1
IX	Психијатријска вештачења у вези са учинком психоактивних супстанци	1. Метаболизам алкохола и прорачун нивоа алкохола у крви	предавање	Факултет медицинских наука	Доц. др Милош Годоровић	1
		2. Судско психијатријски значај учинка алкохола	предавање	Факултет медицинских наука	Проф. др Мирјана Јовановић	1
		3. Судско психијатријски значај зависности од алкохола	предавање	Факултет медицинских наука	Проф. др Мирјана Јовановић	1
		4. Судско психијатријски значај учинка психоактивних суптанци	предавање	Факултет медицинских наука	Проф. др Мирјана Јовановић	1
		5. Судско психијатријски значај зависности од психоактивних суптанци	предавање	Факултет медицинских наука	Проф. др Мирјана Јовановић	1
X	- Психијатријска хоспитализација,	1. Савремени модели психијатријске хоспитализације	предавање	Факултет медицинских наука	Проф. др Владимир Јањић	3
		2. Добровољна психијатријска хоспитализација	предавање	Факултет медицинских наука	Проф. др Владимир Јањић	2
		3. Недобровољна психијатријска хоспитализација	предавање	Факултет медицинских наука	Проф. др Владимир Јањић	2
		4. Психијатријски аспект Закона о особама са менталим сметњама	предавање	Факултет медицинских наука	Проф. др Владимир Јањић	3
XI	Мере безбедности медицинског карактера	1. М.Б. обавезног психијатријског лечења и чувања у здравственој установи	предавање	Факултет медицинских наука	Проф. др Владимир Јањић	3
		2. М.Б. обавезног психијатријског лечења на слободи	предавање	Факултет медицинских наука	Проф. др Владимир Јањић	3
		3. М.Б. обавезног лечења	предавање	Факултет	Проф. др Владимир	3

		алкохоличара		медицинских наука	Јањић	
		4. Мера безбедности обавезног лечења наркомана	предавање	Факултет медицинских наука	Проф. др Владимир Јањић	3
		5. Специфичности у третману особа на мерама безбедности медицинског карактера	предавање	Факултет медицинских наука	Проф. др Владимир Јањић	3
		УКУПНО				150